

KUSTBON

== Tidning för svenskarne i Östersjöprovinserna ==

Årg. I.

25. Oktober 1918

№ 3.

Utgivare: **Hans Pöhl**. Ansvarig redaktör: **M. Westerblom**.

□ □ □ Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3 (Ritterstrasse 3) □ □ □

Mitt svenska språk!

Mitt språk! Hur härligt klingar
Din ton och melodi,
Framfört av svenska tungor
I blandad harmoni.

I långa tider, utfatt
För fiende och vän,
Utav din skatt du lånat
Till dem och tag't igen.

O, må de svenska orden
Dem Swea engång gav
Till arm åt oss från Norden
Oss leda till vår grav.

S. P.

När så du var bestulen
Och mistat många ord
En munart blott du bliwit,
Som svårt förstås i Nord.

Doct svenska wi dig falla,
Så länge hjärtan slå
Wi kring dig samlas alla
Som dig ännu förstå

Framåt!

Efter ett längre avbrott är „Kustbon“ nu i tillfälle att å nyo utkomma.

Tidningens uppgift och syftemål är densamma som förr: Att vara en budbärare och ett föreningsband för de fringspridda svenskarna här i Östersjöprovinserna.

Det stora världskriget har redan medfört stora förändringar i folkens liv och utveckling, och vi hoppas att nu även för oss — den svenska befolkningen i Estland och Runö — som i århundraden kämpat med så många hårda och värslände öden, randas en ny dag, när vi fritt få utveckla vår nationella och kulturella odling.

I slutet av sistlidne februari månad besattes Estland av Tysklands segerrika härar,

som kommo att återställa ordning i landet, som översvämmats av den ryska revolutionens swellvägor och var nära sin undergång.

Ännu är kriget icke slut och landets öde avgjort, men vi hawa ingen anledning att mistrosta, utan få med friskt mod se framåt mot en ljusare framtid.

Vi får dock icke glömma att all sann reformation och framåtskridande börjar inifrån och går utåt. Vårt hjärta och sinne måste först mottaga de hälsofamma sanningar — kärlek till Gud och nästan — som giwa livet innehåll, närning och ledning.

Desa humudsanningar måste sammansmälta med vår tro och ingå i vår vilja. Först då bliwa de en bärande och lewande kraft i vårt

liv. Denna inre drivkraft kommer att trotsa farorna och låter oss med tröst och tillförsitt blicka ut öfver livet.

Nu behövs mera än någonsin att vi hålla samman i inre gemenskap, och anse det som vår förnämsta plikt att med brödräkärlekens band hjälpa och bistå varandra. Intet bidrager så att styrka håg och sinne, intet giwer en så

fri och ljus blick på livet och tingen, som kärleken till Gud och nästan.

Nu, när detta skrives, swävar fridens ängel öfver de blodiga slagfälten bjudande de kämpande nationerna att räcka varandra handen till försoning. Må det lyckas att stifta en sådan fred, som, byggd på kärlekens och frihetens grund, förer hela mänskligheten mot en ljus och trygg framtid.

S. P.

Frighet, jämlikhet, broderskap.

Räsleri av S. S.

År 1789 utbröt den stora franska revolutionen. Orsaken var det allmänna missnöjet med det förtryck som det alltigenom ruttna konungawäldet, den härsklyftna adeln och det omätliga prästerskapet utövade öfver alla andra folkklasser, som alls icke funnos till som skilda stånd. Adeln och prästerskapet woro de enda erkända stånden och först revolutionen skapade det såkallade tredje ståndet som innefattade både borgare och bönder.

Adeln och prästerskapet blewo tvungna att afsäga sig sina ståndsprivilegier och som mål för revolutionen uppställdes parollen: „frihet, jämlikhet, broderskap“. Alla medborgare i Frankrike skulle sålunda vara fria, jämlika och bröder i sitt förhållande till varandra.

De tre hstringsorden woro anbragta på gator och torg för att allmänheten alltid skulle fästa sig wid dem. Ett rysligt hän war det för de otaliga offer som fördes till guillotinen för att awrättas, att på deras sista färd måste fästa sig wid denna revolutionsparoll som dock icke gällde för dem. Många av dessa olyckliga, kanhända de flesta, woro oskyldiga men detta gittade icke revolutionens ledare. Alla som woro dem misshagliga woro blott jämlika i ett hänseende, detta att få dö på samma sätt. Guillotinen war deras gemensamma mål, den gav dem frihet, jämlikhet och broderskap, men i en annan mening än den war, som också de hade hoppats vinna.

Frankrike gjordes till republik och såväl konung Ludwig XV. som hans gemål föllo offer för guillotinen. Ett sådant sträckwäld som republikens regering införde, hade man förr icke bewittnat i Europa. Höjdpunkten uppnåddes åren 1793 och 1794. Allenast i landets huvudstad Paris awrättades tidtals mot 100 personer dagligen. Men också i andra städer och på landsorten flöt blodet i strömmar. Adeln, klostren, kyrkorna och i det hela alla som woro förmögna beröwades sina egodelar. Penningbehovet war stort emedan statens kaffor woro tomma. Medan under konungawäldet hade de tömts till det yttersta genom howets oförswarliga slöseri och flere kostsamma krig. I stället för mynt började man utgiwa assignationer till ett belopp av flere tiotals milliarder wilka till slut blewo så gott som wärdelösa. Som exempel kan anföras att man i Paris för en åktur i staden måste betala 10.000 francs och mera, wilken förr icke ens hade kostat 10 francs.

Att under sådana förhållanden handel, sjöfart och andra näringar lamflogos, behöwer icke skilt förklaras. Brist på allt som behöwdes till livets uppehälle inställde sig, prisen för alla förnödenheter stego till en swidlande höjd. I stället för allt som man hade wäntat vinna genom revolutionen, hade inställt sig ett annat elände, hunger, inbördeskrig och slutligen krig mot yttre fiender.

Med friheten såg det illa ut. Wißt skulle

en war medborgare åtnjuta full personlig frihet, men i verkligheten fanns den blott till för pöbeln, som skamlöst följde sina djuriska drifter. Övrigt war också pöbeln slambunden av sina ledare vilka fordrade blind lydnad. Ledarena åter kunde icke heller känna sig fria, utan lewde i ständig fruktan för att bliwa spårlost bortspade, om de icke kunde fylla de breda lagrens blodtörst och rowlystnad. För alla som hörde till överklassen, war friheten endast en tom fras. Revolutionstribunalen med guillotinen i bakgrunden hotade denna klassens medlemmar ständigt.

Med jämlikheten var det icke mycket bättre. Inför lagen woro alla medborgare jämlika. Börds- och ståndsrättigheterna woro avskaffade och war och en kunde wisa wad han dugde till. Vägen till de högsta regeringsposterna war fri, men att hålla sig på en uppnådd post war icke lätt om en arbetskamrat fruktade den nykomne som medtämlare. Revolutionens män sträfwade framförallt efter den största makten åt sig själwa, waraw följden icke kunde blifwa annat än förtryck av de andra. Det war således icke mycket att fryta med revolutionens jämlikhet, lika så litet som med broderskapet.

Man kan väl icke tala om broderskap där endast amund och hat råda emellan de skilda folkklasserna, så som det war fallet under den stora revolutionens tidewarw! Kärlek till nästan, aktning för personligheten, rättwisa mot alla, äro villkor för broderskapet, men dessa egen-skaper söka wi förgäwes hos den franska revolutionens män.

Wi se således att den stora revolutionen icke kunde förverkliga det mål den hade proklamerat i den wackra lösen: frihet, jämlikhet, broderskap". Wems fel war det? Kanste republikens regering? Detta trodde folket, och sedan det störtat den gamla regeringen insatte det 1795 en annan regering, det så kallade direktoriet. Men icke heller denna alltigenom demokratiska regering måttade med uppgiften att skaffa det utpinade landet och folket det efterlängttade förverkligandet av revolutionens paroll. År 1799 störtade Napoleon Bonaparte denna regering, för att sedermera taga regeringsmakten helt och hållet i sina händer som kejsare av Frankrike.

(Forts. i nästa n:r.)

Spåda röster.

Det kan synas löjligt nog, att som jag ämnar göra, komma fram med egna personliga förhållanden eller att göra exempel utaw dem, men då ödet drabbar en under förhållanden och på et så löjligt sätt, som här är fallet, hoppas jag på läsarnas benägna överseende.

Jag lämnade för några år sedan det allmännyttiga arbetsfält jag innehade bland den swensta befolkningen härstädes. Inte så mycket till följd aw klander och oförståelse, som man ju alltid får low att räkna med wid allmännyttiga strävanden, utan så mycket mera till följd aw ett i ekonomiskt hänseende nästan omöjligt läge. En ekonomiskt oberoende ställning måste winnas på annat område.

Forna ädla föresatser hade omhöljts aw

tåta dimmor, dock will jag icke här fryta med dessa föresatser. Så kom Kustbon i sitt första nummer med en frisk bris och skingrade dimmorna.

Jag trodde att jag nu åtminstone i någon mån borde understödja en allmän och ädel sak. — Och icke war jag ju så wärst blant heller, hade åtminstone „gris i stian och häst i stallet“.

Det war i går, men i dag kommo bolschewikerna och gjorde anspråk på denna jord, där jag olyckligtwis för tillfället som arrendator kommit att slå upp mina bopälar. För att det skulle wara någonting med till jorden, måste jag släppa till med min både gris och häst samt äwen ko. Nu blew det ej längre samma

mod, som då, när jag för ett tiotal år sedan, brinnande av limslust för första gången ångade över bottenhavet „hem“ med ett kapital på 20 rubel i fickan. Ingenting kunde avskräcka en, när det gälde frågan att få andas in ren svensk kultur.

Högst rörd genom tanken på huru fria medborgares rättigheter kunna förtrampas av t. o. m. de styrande makterna, en viss oro för vårt folks öden i dessa hemiska tider, samt även förlusten av vad jag i går ännu i min dårskap trott tillhöra mig, gjorde, att jag var nära att duka under av förtwiwlan.

Öförmärkt hade lillan min smyggit sig närmare, där jag satt och rumwade på dystra tankar. Hade han möjligtwis sport sig till, att ej allting stod väl? „Pappas fann! Inte ledsen pappa, kära pappa!“ Och så wankades det omfamningar och kysjar på panna, kind och hand med sådan iver, att medlet säkert inte skulle swika.

Mig föreföll det emellertid liksom wille den spåda jolrande rösten säga: „Du får ej fälla modet, du får ej swikta! För min skull får du ej göra det. Mig bör du omhulda och wörda ännu många år samt giwa mig utrustning för livet!“

En stråle bröt in genom dunklet och all

förtwiwlan war med ens förswunnen. — Du äger ditt sunnda förnuft och därtill två starka armar, lita på dessa som före! Om du misslyckats en gång, skall det gå lika väl att börja på nytt.

Jag hör nu många spåda bedjande röster. Bland andra ljuder starkast vårt kommande släktes. Februari revolutionen 1917 lowade att skänka oss dyrbara skatter, som, om wi hade fått dem, hade warit wärda att förkowras och förwaras till arw åt kommande släkten. Oktober revolutionens följder och bolschewikernas hänsynslösa spel ha dock fört därhän, att wi förlorat nästan allt. Wi böra dock förja före, att det som wi ännu hawa icke fräntages oss. — Räddas hör, wad räddas kan!

Dock, om wi än skulle mista mycket, ja allt, så ha wi dock våra skyddslingar kvar: vårt språk, vår svenskhet med det uppväxande släktet. Om wi blott lyssna till, så höra wi tydligt de bedjande rösterna: „Du får ej fälla modet! Nej, du får ej swikta! Jag behöwer din omwård och ditt stöd i största utsträckning. Skänker du mig dessa, så skall jag rikligen återgälda alla dina bemödanden, då du wid din grånande ålder, som fågnad, ser mig wuxen, stor och stark samt i full rustning för livet.“

Spetsbo.

Skönhetsfinnet och dess utveckling.

För Kustbon.

Den allwisa Skaparen har i warje människa nedlagt stora och härliga egenskaper och utvecklingsmöjligheter. Bland dessa intager skönhetsfinnet — längtan och kärleken till det vackra, rena och fina — en framstående plats. En människa må wara aldrig så bildad, t. o. m. en wilde i Afrikas urskogar, hos alla återfinnes denna egenskap, fast nog begreppen om det vackra och sköna kunna wara högst olika. Wem av oss har ej med wälbehag låtit blicken wila på det skönaste som fins i wärlden, en friskt, wälformad ung man eller kvinna?

Wem av oss har ej i stilla beundran betraktat en wacker tawla eller annat konstwerk? Hur njuter ni ej av en wacker sång eller musik? Wem av oss har ej känt en känsla av wälbehag i rena suygga kläder, ett trowligt rum? Wem har ej under resor wid anblicken av en wacker lantgård med en suet i själen önskat sig något liknande? Alla will wi göra vårt yttre så tilldragande som möjligt. Och wem har ej en wacker sommarmorgon ute i det fria känt sitt inre uppfyllas av obefriwlig njutning och tacksamhet öwer det härliga wi se och höra??

Alla dessa känslor äro uttryckt för det inboende behovet efter skönhet.

Men liksom plantan, vilken ej får regn och solken och lämnas utan ans och värd, tynar och förtorkas, så kan även skönhetsfinnet under ogynnsamma omständigheter bli utvecklat, förkrumpa. Man kan bli både blind och döw för det sköna. Och dessa människor hawa förlorat en av de härligaste gåvor Skaparen givit oss, då han wille göra „tåredalen rik på källor“, d. w. s. skänka oss jordebarn ren och ofskydlig glädje. Wisla andligt sjuka kunna dock falla denna vår skönhetslängtan för syndig högfärd. Såsom då en man tillfrågades, warför han byggde sin stuga så alldeles utan ett spår av skönhet, svarade, att han ej wille wara högfärdig. Hade han bara tagt äwer huswudet, så wore det nog.

Vi kunna utveckla våra anlag likawäl som låta dem ligga likt nedgräwda pund. Hos våra landsmän härute har skönhetsfinnet fått föra en tynande tillvaro. Men glädjande bewis giwas på, att här och där blygsamma hjärtblad av denna gudaplanta sticka fram. Och befruktningen har kommit från landsmännen andra sidan haven. De hawa bewisat,

att det ej behöws rikedomar och wetenskap för att få den att slå ut i sin wackraste blomning.

Nej, den enklaste lilla stuga kan förwandlas till ett det skönas tempel. Och har man engång fått insupa denna lyckans och trennadens livsexpir, då giwes det tusen sätt att underhålla och befrämja dess tillwärt. Det growhugnaste golw kan skuras lite oftare, de svartaste wäggar uppsnyggas med wackra men enkla tapeter, de ofta damniga fönsterrutorna göras spegelklara och prydas med rena förhängen. På bordet framför fönstret en ren hemmawäwd duk och några rosor på fönsterbrädet, ännu några mattor av enklaste slag på golwet, sängarna snyggt uppgjorda, några tawlor på wäggen och blir din stuga alldeles som förwandlad. Lära sig sedan familjemedlemmarna lite ordningsfinne och aktning för husmodrens stråwan göra hemmet inbjudande, så är största och swåraste steget redan tagit. Sedan skulle den glädjande upptäckten göras, att hemmet fått en alldeles ny dragningskraft. Det skulle bliwa ej allenast det ställe, där wi intager våra måltider och wilar oss utan en kär och efterlängtd fristad efter dagens alla beswärligheter och släp.

Soel N—n.

Politisk öwerblick.

Stora händelser hawa timat sedan Kustbons politiska öwerblick i februari nummern. De hawa skilt berört vår anlägsna wrå av Europa, däribland just de trakter där Estlands swenskatalande befolkning bor. Ränningarna av det allt ännu med största häftighet fortgående wärldskriget hawa gjort sig allt mer och mer gällande även i Estland, fastän landet har förskonats från att bliwa direkt krigsskådeplats. Bristen på livsmedel och andra oundärliga förnödenhetsartiklar, som förwärrades genom bolschewikernas framfart i landet, har haft till följd en dyrtid, som förr warit okänd i vårt land. Wärsst har befolkningen i städerna att lida därunder.

Bolschewikernas wälde i Est- och Livland

nådde sin höjdpunkt under februari månad av innewarande år. Att närmare skildra deras bragder, som av Kustbons läsare torde wara tillfyllest kända, är onödigt, och skola därför endast de märkligaste omnämnas. Till dem som kan skrivas dem till godo hör införandet av den nya stilen i Ryssland och i vårt hemland från och med februari månad. Deras öwriga åtgärder gingo ut på att förwanta den borgerliga samhällsordningen och kränka den enskildes frihet och rättigheter genom såkallad nationalisering av kyrkor, lantgods och stadsgårdar. Husundersökningar woro på dagordningen. Den mest upprörande åtgärden war dock den att förklara en hel medborgerlig samhälls-

grupp för fågelfri, vilket betydde att till denna grupp hörande personer undandrogos lagarnas skydd och fingo häftas av var man när och varän de påträffades. Inom några dagars lopp häftades öfver ett 1000-tal personer, både män och kvinnor, i stad och land av Est- och Livland. Efter flere veckors fångenskap afsändes en stor del av dem till Sibirien, där de måste stanna till slutet av mars månad, då de fingo tillstånd att resa hem på grund av det Brest-Litovska fredsfördraget.

Emellertid hade tyskarna, som redan den 3-je september 1917 intagit staden Riga och sedan längre fram på hösten även öarna Ösel, Moon och Dagö, under februari månadens senare hälft börjat från just nämnda öar sända trupper öfver isen till den estländska kusten. Keal, Hapsal, Kiesenberg, Regel intogos efter smärre skärmytslingar och den 25 februari 1918 intogade de segerwana tyska trupperna i staden Reval utan att här finna något motstånd.

De estländska bolschewikernas ledande män hade i god tid sökt sig bort ifrån Reval och likaså angående återstoden av den ryska flottan i väg medtagande de sista röda matroserna, vilka i Reval hade representerat de ryska bolschewikerna. Arbetare-, matros- och soldatrådets herrarvalde var all, och med dem den tid av oro, bekymmer och fruktan, som i månader lik en mara hade legat på de av landets innewånare, som icke förmådde hänge sig åt bolschewismens rus.

Tyskarna grepo genast i tu med att återställa lugn och ordning i landet, vilket icke var ett lätt arbete efter den oreda bolschewikerna hade tillställt. Riffmedelsfrågan ordnades, domstolar insattes, skolorna reorganiserades, postförbindelserna inom landet och med Tyskland och Österrike igångsattes småningom, men att mycket ännu återstår att göra för att fullt tillfredsställa befolkningens behov och önskfningar är själfklart. Att riva ned går fort, men att uppbygga nya samhällsgrunder går icke i en handvändning, i synnerhet under pågående krig.

Den 3 mars undertecknades fredsfördraget

mellan Tyskland och Ryssland i Brest-Litovsk, efter det Ukraina redan något tidigare hade slutat fred med Tyskland. I fredsfördraget ingick icke Est- och Livlands afskiljande från Ryssland, men sedan en stor del av dessa provinserns befolkning ansåg att en fullständig skillnad från Ryssland wore det ända medlet att trygga deras framtid, beslöt det i Riga under april månad sammanträdande landsrådet, bestående av representanter för de olika landsdelarne och folkstammarne, att anhålla hos den tyska regeringen, att denna måtte bidra till Est- och Livlands lösrjckande från Ryssland och en nära anslutning till Tyskland. Underhandlingarna som Tyskland inledde med Ryssland hade till följd att den 27 augusti i ett tilläggsfördrag till det i Brest-Litovsk avslutade fredsfördraget, Ryssland afsade sig sina rättigheter på Est- och Livland. Rådplägningarna angående dessa lands framtida politiska ställning och formen för deras regering fortgå ännu när detta skrives. Antecknas bör ännu att Margöborna, som av ryssarna tvungos att bortflytta från sin hemö, av de tyska myndigheterna fått tillstånd att åter bosätta sig på Margön. De av ryssarna på ön uppförda befästningarna sprängdes av dem i luften före deras avtåg.

I vårt grannland Finland utövade de röda bandena fortsättningsvis de ohyggligaste illdåd. Mord förbundna med de grymmaste tortyrer stodo på dagordningen. Heta strider utkämpades mellan general Mannerheims wita armee och de rödas mordlystna trupper. De witas framgång var uppenbar, men för att få upproret kumat med egna krafter, hade en lång tid behöfts, under vilken antalet av de rödas offer skulle hawa öfats till en fasanfull höjd. Den fiaska legala regeringen beslöt sig därför anhålla om hjälp hos tyskarna, vilka efter korta underhandlingar gingo in på att sända trupper till undsättning. Dessa landsattes på några orter av den sydöstra kusten, dit också en del av den tyska flottan beordrades.

Under mars månadens förra hälft låg sig ett antal finländska mitgardister, eller skyddsfärister som de också kallades, tvunget att från Finlands skydd och skärgård emellan Helsingfors och Lovisa, i det hela mot 400 man, söka sig öfver finska vikens is till den estländska kusten för att undgå de öfvermåttige röda mordarehoparna. De samlades i staden Rewal, där de i staden boende svenskarne kunde bewisa dem sin sympati genom att inbjuda dem till ett enkelt samkväm, på vilket de finska gästerna hälsades välkomna med några warma ord och undfagnades utom med te, också med sång, musik och deklamation. Genom den tyska regeringens försorg expedierades finländarna tillsammans med de tyska trupperna öfver Riga och Danzig till hemlandet, där de ännu funno tillfälle att deltaga i de sista striderna mot de röda, vilkas wälde slutligen bröts genom intagningen af Helsingfors den 12 april och de heta striderna wid Nijimäki, Rahtis, Lawastehus och sist Wiborg, emellan den 15 och 28 april.

Finlands wita regering, som under den röda tiden hade sett sig tvungen att flytta till Wasa, kunde nu återwända till Helsingfors och börja arbeta på återställande af lugn och ordning i landet. Frågan om styrelseform för Finland, som den 6 december 1917 hade förklarats sig själfständigt, blev nu akut. Striden om vilket styrelsesätt, monarki eller republik, wore det lämpligaste för landet blev het, men efter långa debatter i lantdagen och i tidningspressen, enade man sig slutligen därhän, att under rådande förhållanden en monarkisk styrelse måste föredragas en republikansk. En ny lantdag utlystes till den 26 september för att strida till konungawal. Som kandidat för Finlands tron nämnes prins Friedrich Karl af Hessen.

Allmän värneplik har åter införts i Finland och förfogar landet redan öfver en egen armee, wares kärna utgöres af de Mannenheimiska trupperna.

Önnämnas bör ännu att ålänningarna

sträwa efter en förening med Sverige, men omwils är om de skola lyckas i att nå detta mål.

Wärldskriget rasar allt fortfarande. Den 31 juli fullbordade sig fyra år sedan dess början och ännu skönjes icke slutet. Under innevarande år ha tyskarne utfört flere kraftiga och framgångsrika offensiwstötar, som låto dem intränga långt i det norra Frankrike. Med hjälp af långskjutande kanoner hawa de börjat beskjuta Paris, utan att detta skulle hawa inwerkats skilt på fransmännens krigsljftnad. På sednare tider hawa tyskarne dragit sig något tillbaka och för närwarande pågår efter allt att döma den stora generaldrabbningen, som antagligen kommer att avgöra om det ännu skall komma till en widare winterkampanj, eller om de krigförande slutligen dock föredraga att påbörja fredsunderhandlingar. Österrike har tagit initiativet till ett förslag om inledande af underhandlingar mellan de krigförande staterna i närvaro af representanter för de neutrala länderna, men hittills har förslaget icke rönt någon skild framgång. På många håll har dock en wils längtan uppstått efter fred och wi få hoppas att fredswiljan slutligen dock skall göra sig gällande och leda till ett slut af den i femte året pågående fasanfulla blodutgjutelsen.

I Ryssland regera allt ännu bolschewikerna, fastän attentat utöwats både på Lenin, Trotski och andra ledare. En ännu större terror med masshäkningar och massawrättningar har warit följden. Också exlsaren Nikolai II, Rysslands förre mäktiga kejsare, har under juli månaden fallit offer för skräckwäldet, som på senaste tid tilltagit i wäld med warje dag som gått.

På Murmankusten och i Arkangelsk ha engelska, franska och amerikanska trupper landsatts med ändamål att skydda det nordliga Ryssland, framförallt wäl för att dessa trakter icke skola falla i tyskarnas händer. Petschenga området, som i sinom tid tillförsäkrats Finland af den ryska regeringen och som Finland war i beråd att taga i besittning, har också besatts af en-

tentetrupper, varigenom en konflikt emellan Finland och ententen är i uppsägning. Det samma är fallet med Öst-Karelen, vars befolkning önskar bliwa ansluten till Finland.

Den 5-te oktober 1918.

D. 3.

Potatisen ruttnar.

Från olika håll i landet komma oroväckande budskap om att potatisen ruttnar allt wad den hinner.

Wi få icke nu inför denna nya olycka sitta med händerna i kors, utan wi måste omedelbart widtaga energiska åtgärder för att rädda åtminstone utfädespotatisen. Enwar måste genast undersöka sitt potatisförråd och finner han i detta rutten potatis, måste bortförtering af sådan ofördröjligen verkställas. Om i källaren eller gropen finns utrymme, kan urwalet förfiggå där, men är förvaringsstället trängt, är det bekwämare att öwerflytta potatisen till stugan eller badstun eller ett boningsrum och sortera där. Då potatisen flyttas, måste wi tillse, att kölden icke får tillfälle att skada den. Urwalet i gropen måste fördenksfullt och sje wid töwäder.

Om forteringen utföres i boningsrum och potatisen är wät — fuktig — måste den få kwarbliwa i rummet så länge, att den fullt torkar upp: först därefter flyttas den tillbaka till gropen eller källaren.

Samtidigt affiljas då från förrådet alla ruttnade eller med beghynnande ruttning behäftade knölar, och det är också skäl att bortsortera alla små sådana. Aldrig någonsin borde nämligen liten utfädespotatis användas, ty den ger i de flesta fall swag awlastning.

För att hindra ett fortfatt ruttnande kan man bland potatisen inblanda något torr kalk och rikligt torrt torvströ.

ett tack.

Till alla dem, som under wårt uppehåll i Reval wisat oss så mycken sympati och wäl-

wilja, samt i så många afseenden varit oss behjälpliga, frambara wi härmed wår djupt kända tackfägelse. Såsom sårskildt angenämt minne från Reval skola wi alltid i tacksam hägkomst erinra oss det lyckade samkwän, som af swenskarne i Reval anordnats oss i klubben "Schwarzhäupter".

Af de finländska skyddskåristernas wägnar:

Ernst von Born.

Tidningen war nästan färdig tryckt när följande manifest erhöles.

Dyfla Kejsaren har förklarad Öst- och Livland själfständiga.

Wi, Wilhelm, af Guds nåde Kejsare af Dyfland, Romung af Preussen o. s. w.

besalla härmed wår rikskansler Dr. grewe von Hertling, efter det Ryssland enligt d. 27 augusti 1918 i Brest-Litowst fastställda Dyfl-ryssa fredstraktaten aw sagt sig herrawäldet öwer Öst- och Livland, att förkunna åt Livlands, Östlands, Rigas och Öfels förenade landtråd, att wi, med anledning af deras representanter därom gjord ansökning och efter hörande af rikskanslerns utlåtande förklara dessa landskap fria och oberoende.

Urkunden har wi allerhögst själfwa sammansatt och låtet försegla med wårt Kejsarliga insegl.

Giwet i stora Humudkwarteret, den 22 september 1918

Wilhelm J. R.

Bethgar: Grewe von Hertling.

Swenska Sjöföreningen i Reval samlas warje måndag kl 5 e. m. i skolsalen, Ribbareg. 3. Nya medlemmar äro wälkomna.